

STANJE PRAVNE DRŽAVE NA MALTI
govor v Evropskem parlamentu
Tanja Fajon, 14. november 2017

Spoštovani kolegi,

brutalen umor Daphne Caruana Galizia je odprl številna vprašanja o medijski svobodi na Malti. Svoboda izražanja in medijev je ključ obstoja demokracije, zato me ta vprašanja skrbijo, še posebej, ker sem bila tudi sama novinarka.

Malteški kolegi mi zagotavljajo, da si vlada z vsemi silami prizadeva pri raziskavi umora, v katero je vključila neodvisne mednarodne strokovnjake in organizacije. To močno pozdravljam. Pozdravljam tudi modernizacijo in korenite vsebinske spremembe na področju medijskih in drugih zakonov, predvsem glede klevetanja, zaščite prijaviteljev oziroma žvižgačev, ukinitvijo cenzure za umetniška dela, financiranja političnih strank itd.

Umor je poglobil tudi vprašanja glede korupcije, predvsem v političnih vrhovih, pranja denarja, vpletenosti politikov v finančne škandale, vloge bank. Skrb vzbujajoča so poročila o prodajanju državljanstev in spolitiziranost nekaterih javnih ustanov. Na vsa ta vprašanja od malteške vlade seveda zahtevamo ne le jasne, z dokazi podkrepnjene odgovore, marveč tudi hitre in odločne ukrepe. In tu si moramo biti enotni.

Kljub temu pa ne morem pozdraviti močno pretiranih reakcij kolegov (predvsem iz EPP), ki po umoru novinarke naznanjajo, da je na Malti prišlo do kolapsa pravnega sistema in propada pravne države. S tem se ne strinjam.

Dejstvo je, da se številne države v EU soočajo z oženjem prostora svobode medijev, govora, s korupcijo in vpletenostjo politikov v finančne škandale, poleg tega pa kršijo še pravice manjšin, omejujejo dejavnosti civilne družbe in omejujejo dostop do njihovega javnega financiranja, zmanjšujejo neodvisnost sodstva, ne sodelujejo v evropskih dogovorih ipd. Že samo na primeru Madžarske in Poljske, ki imata kar nekaj resnih sistemskih problemov v zagotavljanju temeljnih pravic, je jasno, da bi jih po tem merilu morali uvrstiti v nedelujoče pravne države.

V tem trenutku je pomembno: prvič, da malteška vlada transparentno izvede in predstavi preiskavo umora ter z državami članicami in EU institucijami sodeluje pri naslavljanju vseh omenjenih skrbi, ki vplivajo ne le na vladavino prava in temeljne pravice na Malti, temveč po vsej EU. In drugič: da smo v boju za vladavino prava in skrbi za državljane enotni in v vseh državah uporabljamo enake vatlje.